

cutting through complexity™

Umeå kommun

**Rapport över granskning av
bokslut och årsredovisning
2015**

Audit
KPMG AB
2016-03-22
Antal sidor: 16

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
1.1	Räkenskaperna och årsredovisningen	1
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	2
2.	Syfte	2
3.	Avgränsning	2
4.	Revisionskriterier	3
5.	Ansvarig nämnd/styrelse	3
6.	Metod	3
7.	Projektorganisation	4
8.	Årsredovisningens kvalitet	4
8.1	Allmän bedömning	4
8.2	Tillämpning av rekommendationer från Rådet för kommunal Redovisning, RKR	4
8.3	Kommunens förvaltningsberättelse	4
8.3.1	Balanskravet	4
8.3.2	Nämndsuppföljning	5
9.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	6
9.1	Bakgrund	6
9.1.1	Mål och måluppfyllelse	6
9.1.2	Verksamhetsmål	7
10.	Resultaträkning	8
10.1	Verksamheten	8
10.2	Nyckeltal med kommentarer	9
10.3	Jämförelse med höstprognos och ursprunglig budget 2015	9
10.4	Verksamhetens nettokostnader	10
10.4.1	Personalkostnader	10
10.4.2	Jämförelsestörande poster	11
10.4.3	Avskrivningar	11
10.4.4	Övriga kostnader	11
10.4.5	Skatteintäkter & statsbidrag	11
10.4.6	Finansnetto	11
10.5	Utfall på styrelse- och nämndnivå	12

11.	Balansräkning	12
11.1	Nyckeltal kommunen	13
11.2	Materiella anläggningstillgångar	13
11.2.1	Fastighetsbeståndet	13
11.2.2	Pågående Projekt	14
11.2.3	Periodens investeringar	15
11.3	Finansiella anläggningstillgångar	15
11.3.1	NLC Ferry	15
11.4	Eget kapital	16
12.	Ställda panter och ansvarsförbindelser	16
13.	Kassaflödesanalys	16
14.	Sammanställd redovisning	16

1. Sammanfattning

Vi har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2015. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2015.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

1.1 Räkenskaperna och årsredovisningen

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- Årets balanskravsresultat uppgår efter justering för reavinster till -67 mkr. Därefter sker återläggning av projekt utöver budget med 88 mkr. Detta innebär att, tillsammans med ett ingående resultat att återställa om -49 mkr, uppgår utgående resultat att återställa till -28 mkr. Vi noterar att kommunens uppställningsform för att beräkna balanskravsresultatet ej följer RKR:s rekommendation. Vi noterar även att det saknas information kring hur återställning ska ske.
- Den finansiella utvecklingen för Umeå kommun är att nettokostnaderna för verksamheterna ökar i större takt än ökningen av skatteintäkter och statsbidrag. Detta förhållande uppmärksammas även i årsredovisningen men vi anser att det även skulle vara intressant att veta hur kommunstyrelsen ser på den framtida utvecklingen samt vilken handlingsplan som finns för att vända denna utveckling.
- Eftersom det även tidigare år funnits avvikelser mot budget med betydande belopp och det även i år redovisas negativa avvikelser om -154 mkr mot budget bedömer vi läget som problematiskt. För att långsiktigt kunna leva upp till god ekonomisk hushållning är det avgörande att nämnder och styrelsen håller anslagna budgetar.
- Från räkenskapsåret 2014 skall kommuner tillämpa komponentavskrivningar på materiella anläggningstillgångar som innehåller betydande komponenter. Detta arbete har påbörjats under våren 2014 men på grund av kommunens omfattande innehav beräknas inte detta arbete vara helt färdigställt förrän under 2016.
- Vi har noterat att det fortsatt finns utmaningar inom hanteringen av pågående projekt. Umeå kommun bör utarbeta en hantering som säkerställer rätt klassificering i redovisningen samt att avskrivning påbörjas när projektet är färdigställt.

- Vi har noterat att det saknas ett centralt register och rutin för avstämning av vilka fastigheter som står tomma och hur länge det har stått tomma. Detta innebär att det kan finnas en risk för att fastigheter som blir stående helt eller delvis utan hyresgäst ej fångas upp för eventuell nedskrivningsprövning. Vår rekommendation är att arbeta fram en kontrollprocess för att fånga upp eventuella nedskrivningsbehov av fastigheter som står tomma.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Finansiella mål

Av förvaltningsberättelsen framgår att **ett av kommunens tre finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning uppnås, detta är det finansiella målet rörande oförändrad skattesats.**

Verksamhetsmål

Av kommunens 15 verksamhetsmål med bäring på god ekonomisk hushållning är 6 mål uppfyllda, 6 nästan uppfyllda, 2 ej uppfyllda. Ett mål har inte mätts eller sammanställts under perioden. Måluppfyllelsen är således endast delvis förenlig med kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vi konstaterar att målen och uppföljningen har utvecklats i förhållande till tidigare år vilket är positivt.

Vi vill dock lyfta fram att det inte framgår vad som krävs och hur bedömningen är gjord för att få de olika symbolerna som presenteras samt att en förbättring skulle vara att måluppfyllelsen kommenterades ytterligare. Någon inbördes värdering eller viktning av de olika delmålen som används för att mäta övergripande måluppfyllelse har vi inte noterat. Detta sammantaget gör att bedömningen av måluppfyllelsen försvåras då ett mål som inte är mätbart inte objektivt kan bedömas om det är uppfyllt.

2. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

3. Avgränsning

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2015.

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsred i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL¹ och Skyrev². Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

I vår granskning av årsredovisningen ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingringar.

4. Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningsred, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

5. Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning.

Rapporten är saklighetsgranskad av kommunens redovisningschef.

6. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen samt revisorernas uttalande i revisionsberättelsen
- Översiktlig analys av resultaträkningen

¹ Sveriges Kommuner och Landsting

² Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

7. Projektorganisation

Nicklas Hermansson, auktoriserad revisor, har varit ansvarig för granskningen. I granskningsteamet har även Oscar Andersson, Kristian Damlin och Per Skalk ingått.

8. Årsredovisningens kvalitet

8.1 Allmän bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi anser att årsredovisningen i allt väsentligt följer lag och god redovisningssed.

8.2 Tillämpning av rekommendationer från Rådet för kommunal Redovisning, RKR

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning med undantag från RKR 11.4 och RKR 18.1.

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via översiktlig avstämning av kommunens årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer. Baserat på detta och väsentlighetsprincipen är vår bedömning att kommunen till övervägande del efterlever RKR:s rekommendationer förutom ovan nämnda undantag.

8.3 Kommunens förvaltningsberättelse

Vi bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

8.3.1 Balanskravet

8.3.1.1 Gällande regler

I KL finns de från år 2000 gällande reglerna om balanskravet, vilket innebär att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. Exempel på där synnerliga skäl kan anses föreligga är när kommuner medvetet och tydligt gjort

avsättningar och byggt upp ett avsevärt eget kapital för att möta framtida kostnadsökningar eller intäktsminskningar.

8.3.1.2 Balanskravet i årsredovisningen

Kommunen redogör för balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen under ett särskilt avsnitt. Kommunen har vid årets ingång gamla underskott att återställa uppgående till -49 mkr. Årets balanskravsresultat uppgår efter justering för reavinster till -67 mkr. I likhet med tidigare år åberopar kommunstyrelsen synnerliga skäl för nedanstående projekt;

	2015	2014
Kommunstyrelsen: Sociala investeringar och Kulturhuvudstadsåret	9 mkr	66 mkr
Byggnadsnämnden: Bostadsanpassning	2 mkr	2 mkr
För- och grundskolenämnden: Trygga kunskapsresultat i grundskola	16 mkr	9,2 mkr
För- och grundskolenämnden: Trygga reformen 15 barn i förskola	2 mkr	3,5 mkr
Äldrenämnden: Åtgärder av arbetsförhållanden inom äldreomsorgen	18 mkr	1,4 mkr
Individ och familjenämnden: Barn och ungas välmående	29 mkr	16,1 mkr
Individ och familjenämnden: Utveckling handikappomsorg, boende och sysselsättning	12 mkr	
Summa	88 mkr	103 mkr

Efter ovanstående justering för projekt med synnerliga skäl och inklusive balanskravsresultat från föregående år uppgår balanskravsresultat kvar att återställa till -28 mkr. Av årsredovisningen framgår att återläggning ska ske under 2017. Av årsredovisningen framgår även att de av kommunfullmäktige beslutade projektmedlen för projekt utöver budget kan nyttjas till och med år 2015.

Vi noterar att kommunens beräkning av balanskravsresultatet ej följer RKR:s rekommendation då justeringar för projekt med synnerliga skäl skall återläggas efter beräkningen av årets balanskravsresultat.

Vi noterar även att det saknas information kring hur återställandet av det negativa balanskravsresultatet ska ske vilket är ett krav.

8.3.2 Nämndsuppföljning

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av KRL³, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse.

Styrelser och nämnders verksamhetsberättelser återfinns i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen och sammanfattas i korthet i förvaltningsberättelsen

³ Lag (1997:614) om kommunal redovisning

9. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

9.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

9.1.1 Mål och måluppfyllelse

I den av fullmäktige fastställda budgeten för år 2015 med plan för år 2016 - 2017 finns tre övergripande mål för ekonomin. God ekonomisk hushållning innebär att kommunens tre finansiella mål uppnås både på kort och lång sikt. Nedan framgår kommunens bedömning av måluppfyllelsen (texterna är ej exakta citat).

Mål	Måluppfyllelse enligt årsredovisning
Oförändrad skatt 22,80	Skatten har under året varit oförändrad och målet är uppfyllt.
Investeringar ska långfristigt finansieras med egna medel	<p>Självfinansieringsgraden visar hur stor del av kommunens investeringar som finansieras med egna medel (årets resultat plus avskrivningar).</p> <p>Målet innebär att investeringarna ska självfinansiera samtliga investeringar till 100 %. När måluppfyllelsen är lägre än 100 % innebär det att investeringarna under året inte har finansierats med egna medel. Likviditeten har därmed minskat och upplåningen ökat.</p> <p>Självfinansieringsgraden för 2015 uppgår till 47 %. Målet är ej uppfyllt.</p>
Skatter och avgifter ska över tid finansiera verksamheten till 100%	<p>Skatter och avgifter ska finansiera kommunens verksamhet. Under året har nettokostnaderna varit högre än skatteintäkter och bidrag. I nettokostnaderna ingår en återbetald försäkringspremie från Fora som har sänkt nettokostnaderna med 44 mnkr.</p> <p>Nettokostnaderna är högre än skatteintäkter och bidrag. Målet har inte uppnåtts.</p>

Kommentar

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen då två av målen inte är uppnådda. Vi kan konstatera att det enda mål som förväntas uppfyllas vid årets slut, är ett mål som kommunfullmäktige själva har ensam beslutanderätt över. Vi ser det som allvarligt att de finansiella målen inte uppnås.

Det har tidigare från revisionen påpekats att det är viktigt att investeringsutrymmet bedöms långsiktigt. Den avvikelse som nu prognostiseras för 2015 för kommunfullmäktiges mål om finansiering via egna medel, ökar ytterligare vikten av att analysera de långsiktiga konsekvenserna

av nuvarande investeringstakt. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar i detta arbete både genom sin beredande roll men också i och med sin uppsiktsplikt över nämnder och bolag.

Vi noterar även att det saknas definitioner över vad ”långfristigt” och ”över tid” innebär gällande de finansiella målen vilket bör definieras. Det finns definitioner av ”långsiktigt” och ”över tid” i andra beslutade dokument, dessa definitioner bör även finnas med i årsrapporten.

9.1.2 Verksamhetsmål

Verksamhetsstyrningen i kommunen utgår förutom de finansiella målen från ytterligare tre perspektiv:

- Övergripande mål för Umeås utveckling och samverkan med omvärlden (yttre kvalitet)
- Övergripande mål för utveckling av arbetsorganisation och medarbetare (inre kvalitet)
- Övergripande mål för produktivitet.

Dessa målsätts och mäts i form av resultatmått i nämndernas uppdragsplaner med utgångspunkt i de övergripande målen som kommunfullmäktige fastställt.

Tabell nedan visar kommunens måluppfyllelse i aggregerad form.

Kommunfullmäktige har fastställt totalt åtta övergripande mål för Umeås utveckling och samverkan med omvärlden (Yttre kvalitet), tre övergripande mål för utveckling av arbetsorganisation och medarbete (inre kvalitet) samt fyra övergripande mål för produktivitet. Totalt 15 övergripande verksamhetsmål med bäring på god ekonomisk hushållning. I tabellen redovisas resultatet.

Måluppföljning	Målet uppfyllt (grönt)	Målet nästan uppfyllt (gult)	Målet ej uppfyllt (rött)	Mål ej mätt	Samlad bedömning för målområdet
Yttre kvalitet	4	3	1		Målet nästan uppfyllt
Inre kvalitet	0	2	1	1	Målet nästan uppfyllt
Produktivitet	2	1	0		Målet uppfyllt
Totalt	6	6	2	1	Målet nästan uppfyllt

Generellt har måluppfyllelsen förbättrats och/eller är oförändrad i jämförelse med föregående år. Perspektivet inre kvalitet uppvisar dock en något försämrad måluppfyllelse i förhållande till föregående år. Dock bedöms det övergripande målet för produktivitet vara uppfyllt medan de två övriga övergripande målen nästan bedöms vara uppfyllda. Den samlade bedömningen för samtliga mål är att de nästan är uppfyllda för år 2015.

Kommentar

Vi konstaterar att målen och uppföljningen har utvecklats i förhållande till tidigare år vilket är positivt.

Som framgår ovan är den samlade bedömningen att de övergripande målen för 2015 nästan är uppfyllda. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning av måluppfyllelsen än den som görs i årsredovisningen. Vi bedömer, utifrån rapporteringen i årsredovisningen, att det bedömda resultatet delvis är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2015.

Vi vill dock lyfta fram att det inte framgår vad som krävs och hur bedömningen är gjord för att få de olika symbolerna som presenteras samt att en förbättring skulle vara att måluppfyllelsen kommenterades ytterligare. Någon inbördes värdering eller viktning av de olika delmålen som används för att mäta övergripande måluppfyllelse har vi inte noterat. Detta sammantaget gör att bedömningen av måluppfyllelsen försvåras då ett mål som inte är mätbart inte objektivt kan bedömas om det är uppfyllt.

Vi noterar också att det saknas mätningar under 2015 för två av parametrarna gällande inre kvalitet (NMI samt Kompetens och utveckling).

10. Resultaträkning

10.1 Verksamheten

Umeå kommuns verksamheter nyttjade under 2015 resurser i form av löner och andra kostnader samt avskrivningar motsvarande ca 7 722 mkr (7 409 mkr), en ökning med 4,2 %. Personal-kostnaderna uppgår till ca 55,6 % (56,6 %) 4 295 mkr, av verksamhetens bruttokostnader.

10.2 Nyckeltal med kommentarer

Belopp i mkr	Budget	Utfall	2014	2013	2012	2011
	2015	2015				
Verksamhetens nettokostnader	-6 011,9	-6 131,0	-5 887,0	-5 588,0	-5 267,0	-5 164,0
varav jämförelsestörande	0,0	44,0	0,0	90,3	91,7	69,6
<i>Förändring i % jämfört med föregående år (exkl jämförelsestörande)</i>	<i>2,1%</i>	<i>4,9%</i>	<i>3,7%</i>	<i>6,0%</i>	<i>2,4%</i>	<i>108,4%</i>
Skatteintäkter och statsbidrag	6 047,1	6 044,0	5 822,0	5 616,0	5 380,0	5 202,0
<i>Förändring i % jämfört med föregående år</i>	<i>3,9%</i>	<i>3,8%</i>	<i>3,7%</i>	<i>4,4%</i>	<i>3,4%</i>	<i>108,1%</i>
Finansnetto	-35,2	46,0	-11,0	-28,0	-2,0	-38,0
varav jämförelsestörande	0,0	0,0	0,0	-26,4	26,3	-17,8
Resultat	0,0	-41,0	-76,0	0,0	111,0	0,1
Verksamhetens nettokostnad exkl jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och statsbidrag	99%	102%	101%	101%	100%	101%

Resultaträkningen med noter ger tillsammans med förvaltningsberättelsens och verksamhetsberättelsernas kommentarer en rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska resultat.

10.3 Jämförelse med höstprognos och ursprunglig budget 2015

Belopp i mkr	Utfall	Prognos	Budget
		Augusti	
Verksamhetens nettokostnader	-6 131,0	-6 168,0	-6 011,9
Skatteintäkter och statsbidrag	6 044,0	6 125,0	6 047,1
Finansnetto	46,0	-9,0	-35,2
Årets resultat	-41,0	-51,0	0,0

Det slutliga utfallet för 2015 innebär en negativ avvikelse i förhållande till ursprunglig budget med -41 mkr. Underskottet fördelar sig på;

	Mkr
Verksamheter	-119,1
Skatteintäkter och statsbidrag	-3,1
Finansnetto	+81,2
	-41,0

För en tydligare bild av olika faktorer som påverkat skillnaden mellan budget och utfall bör man beakta att kommunens resultat har påverkats av följande poster:

Ökade verksamhetskostnader, netto	-184,7
-----------------------------------	--------

Återbetalning AFA-medel	+44,0
Minskade avskrivningar	+21,6
Ökade skatteintäkter	+29,2
Minskade intäkter avseende generella statsbidrag	-32,3
Utdelning från UKF	+52,0
Minskade finansiella intäkter	-42,7
Minskade finansiella kostnader	71,9
	-41,0

I förhållande till augustiprognosen har resultatet förbättrats med +10,0 mkr följande:

Verksamhetens nettokostnad har minskat	+37,0
Försämrad skatteprognos	-81,0
Ökade finansiella intäkter	+55,0
	+10,0

Kommunkoncernen

Belopp i mkr	2015	2014	2013	2012	2011
Årets resultat	178	201	136	243	64
Nettokostnader i relation till skatteintäkter och bidrag, %	91%	90%	91%	91%	91%

Nyckeltalen för kommunkoncernen är viktiga då de återspeglar alla kommunens aktiviteter, oavsett om de organiserats inom kommunen eller via kommunens bolag. Av verksamhetens intäkter i kommunkoncernens ligger cirka 62 % i dotterbolagen. Av koncernens balansomslutning ligger cirka 23 % i dotterbolagen.

10.4 Verksamhetens nettokostnader

Nettokostnaderna har ökat med 243 mkr (få 299 mkr) eller 4,1 % (5,4 %) till 6 131 mkr från 5 888 mkr. I årets utfall ingår en engångsintäkt från AFA med 44 mkr vilket påverkar nyckeltalen. Om man bortser från engångsintäkten uppgår kostnadsökningen till 287 mkr vilket motsvarar 4,9 %.

10.4.1 Personalkostnader

De totala personalkostnaderna utgör under 2015 ca 55,6 % (56,6 %) av de totala bruttokostnaderna. Personalkostnaderna andel av bruttokostnaderna har minskat under året trots att det är den största kostnadsposten i kommunens verksamhet. Kostnaderna uppgår till ca 4 295 mkr (4 194 mkr).

10.4.2 Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster ingår i resultatet om 44 mkr och avser återbetalning av AFA-medel från 2004. Föregående år fanns inga jämförelsestörande poster.

10.4.3 Avskrivningar

Avskrivningarna har ökat med 18 mkr till 391 mkr. Ökade avskrivningar finns både för anläggningar och byggnader samt maskiner och inventarier med anledning av investeringar som gjorts både under 2014 och 2015.

10.4.4 Övriga kostnader

Övriga kostnader har ökat med 6,8 % (5,1 %) eller 194 mkr (138 mkr) till 3 036 mkr.

10.4.5 Skatteintäkter & statsbidrag

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 222 mkr (f å 206 mkr) eller 3,8 % (3,7 %) till 6 044 mkr från 5 822 mkr.

10.4.6 Finansnetto

Finansnettot uppgår till 46 mkr (f å -11 mkr) och det positiva utfallet kan härledas till erhållen anteciperad utdelning från dotterbolag om 52 mkr.

Kommentar

Den finansiella utvecklingen för Umeå kommun är att nettokostnaderna för verksamheterna ökar i större takt än ökningen av skatteintäkter och statsbidrag. Detta förhållande uppmärksammas även i årsredovisningen men vi anser att det även skulle vara intressant att veta hur kommunstyrelsen ser på den framtida utvecklingen samt vilken handlingsplan som finns för att vända denna utveckling.

10.5 Utfall på styrelse- och nämndnivå

Nämndernas driftsredovisning 2015 jämfört med budget och 2014 (belopp i mkr)

	Budget	Ufall	Avvikelse	2014
Kommunstyrelsen	-389,0	-507,0	-118,0	-488,1
Överförmyndarnämnden	-10,0	-10,0	0,0	-9,3
Revision	-3,0	-3,0	0,0	-3,4
Tekniska Nämnden	-368,0	-366,0	2,0	-322,9
Byggnadsnämnd	-39,0	-35,0	4,0	-34,7
Miljönämnd	-14,0	-13,0	1,0	-12,9
Äldrenämnd	-1 065,0	-1 075,0	-10,0	-1 930,2
Individ och Familjenämnd	-1 181,0	-1 199,0	-18,0	0,0
Fritidsnämnd	-202,0	-198,0	4,0	-157,6
Kulturnämnd	-123,0	-122,0	1,0	-96,5
För och Grundskolenämnd	-2 183,0	-2 207,0	-24,0	-1 738,0
Gymnasie och Vuxenutbildningsnämnd	-559,0	-555,0	4,0	-543,2
Summa	-6 136,0	-6 290,0	-154,0	-5 336,8

Kommentar

Eftersom det även tidigare år funnits avvikelser mot budget med betydande belopp och det även i år redovisas negativa avvikelsen om -154 mkr mot budget bedömer vi läget som problematiskt. För att långsiktigt kunna leva upp till god ekonomisk hushållning är det avgörande att nämnder och styrelsen håller anslagna budgetar.

11. Balansräkning

I samband med vår granskning av bokslut och årsredovisning har vi granskat underlag i form av specifikationer och beräkningar till de olika balansposterna. I stort bedömer vi bokslutet som väl periodiserat och dokumenterat.

11.1 Nyckeltal kommunen

Belopp i mkr	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Balansomslutning	14 541,0	14 234,0	13 857,0	13 587,0	13 949,0	13 672,0
Redovisat eget kapital	3 678	3 678	3 753,0	3 753,0	3 660,0	3 660,0
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner	1 156	1 051	1 044,0	1 232,0	1 171,0	1 442,0
<i>Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder</i>	7,9%	7,4%	7,5%	9,1%	8,4%	10,5%
<i>Soliditet, exkl pensionsförpl.</i>	25,3%	25,8%	27,1%	27,6%	26,2%	26,8%
Omsättningstillgångar	616	613,0	625,1	684,5	646,5	503,1
Kortfristiga skulder	1266	1272	1202,9	1139,7	1109,7	1274,8
<i>Balanslikviditet</i>	48,7%	48,2%	52,0%	60,1%	58,3%	39,5%

Kommunens soliditet förbättras från 7,4 % 2014 till 7,9 % 2015, se vidare kommentarer under avsnitt 11.5 nedan.

11.2 Materiella anläggningstillgångar

Det bokförda värdet på materiella anläggningstillgångar som fastigheter samt maskiner och inventarier har under året ökat med netto 139,4 mkr.

Summan av investeringarna som färdigställts under året är högre än årets planliga avskrivningar. Under året har ingen nedskrivning av materiella anläggningstillgångar skett.

Kommentar

Från räkenskapsåret 2014 skall kommuner tillämpa komponentavskrivningar på materiella anläggningstillgångar som innehåller betydande komponenter. Detta arbete har påbörjats under våren 2014 men på grund av kommunens omfattande innehav beräknas inte detta arbete vara helt färdigställt förrän under 2016.

11.2.1 Fastighetsbeståndet

Umeå kommun är en betydande fastighetsägare och äger stora mängder fastigheter. Bokfört värde på ägda fastigheter är 4 841 mkr.

Kommentar

Umeå kommun har inget centralt register eller rutin för avstämning av vilka fastigheter som står tomma och hur länge de stått tomma. Att en fastighet ej nyttjas är i sig ingen anledning att nedskrivningsprövning ska ske enligt RKR 19, däremot bör nedskrivningsprövning ske om ”Tekniska eller legala förändringar har gjort att tillgången inte längre kan användas [eller används] för sitt ursprungliga ändamål.” Att fastigheter stått tomma under längre tid kan vara en konsekvens av ovan.

Detta innebär att det kan finnas en risk för att fastigheter som blir stående helt eller delvis utan hyresgäst ej fångas upp för eventuell nedskrivningsprövning. Vår rekommendation är att arbeta fram en kontrollprocess för att fånga upp eventuella nedskrivningsbehov av fastigheter som står tomma.

11.2.2 Pågående Projekt

Under 2015 har Umeå kommun gjort anskaffningar för pågående projekt om 742 mkr (fg år 801 mkr), omklassificerat 899 mkr (fg år 815 mkr) vilket gör att pågående projekt har minskat med 157 mkr från 695 mkr till 538 mkr.

Kommentar

Under tidigare granskningar har det påtalats vikten av styrning och kontroll i projektverksamheten och processerna som styr den. Årets granskning av bokslutet har vidrört projekt, både pågående och stillastående (projekt som där ingående balans är lika med utgående).

Efter genomförd granskning finner vi projekt som fortfarande ligger som pågående i själva verket tagits i bruk eller i väsentlig del tagits i bruk.

11.2.2.1 *Nordic Logistics Park*

Projektet uppgår till 156 mkr (fg år 172 mkr) och avser godsbangård och omkringliggande industrifastigheter. Detta projekt är sedan tidigare år färdigställt och under året har försäljning av mindre delar av fastighet skett.

Denna rekommendation har tidigare givits till kommunen;

Uppgift vi erhållit är, att försäljning är avsikten med innehavet. Således bör fastigheten klassificeras till exploateringsfastighet i enlighet med RKR:s vägledning om redovisning av kommunal markexploatering.

Vår bedömning är att detta inte bör redovisas som ett pågående projekt. I och med avsikten med innehavet bör kommunen ta avstamp i RKR:s vägledning om redovisning av kommunal markexploatering. Där förtydligas att syftet med innehavet är styrande för klassificeringen av tillgången. Är syftet med innehavet av tillgången inte att stadigvarande inneha eller bruka tillgången, bör den redovisas som omsättningstillgång.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen tillser en korrekt redovisning av detta investeringsprojekt i balansräkningen.

Vid granskningen av Nordic Logistics Park under tidigare år har det även visat sig att försäljningspriserna ej har varit tillräckliga för att täcka de kostnader som lagts ner i projektet, enligt uppgifter som vi har erhållit skall försäljningarna som skett under 2015 visat samma utfall, priserna har varit lägre än de bedömda. Därmed kan nedskrivningsbehov fortfarande föreligga. Vi rekommenderar därför att en nedskrivningsprövning genomförs och att fastigheten värderas.

11.2.2.2 Äldre ej rörliga projekt

Vi har även noterat att det finns ett stort antal projekt där ingen anskaffning eller avyttring skett under senare år. Enligt uppgift ska merparten av dessa avse äldre fastigheter som ej kunnat särskiljas och omvandlas till exploateringsfastigheter. Ett utredningsarbete var planerat att genomföras under 2015 för att särskilja de poster som legat. Detta har ej genomförts som planerat. Vi rekommenderar att Umeå kommun genomför en utredning av äldre liggande projekt med fokus på aktivering och omklassificering till korrekt typ av tillgång.

11.2.3 Periodens investeringar

Under 2015 har kommunen investerat 693 mkr (f å år 801 mkr), detta utgör 62 % (f å år 69 %) av budgetramen för investeringar. Merparten av investeringarna avser fastigheter vilka uppgick till 393 mkr (f å år 441 mkr). Övriga investeringar har främst skett inom Gator och parker, 116 mkr, och kraftverksamheten, 22 mkr.

Kommentar

Vi noterar att investeringstakten är fortsatt hög och att kommunens mål att investeringar ska finansieras med egna medel ej uppnås. Se kommentarer under avsnitt 9.1.1.

11.3 Finansiella anläggningstillgångar

Kommunens finansiella anläggningstillgångar har under året ökat med 167 mkr. Ökningen beror på ökat utlåning till koncernbolag, 67 mkr, inbetalda insatser till Kommuninvest, 48 mkr, samt en omvärdering av tidigare inbetalda insatser om 51 mkr, se även avsnitt 11.4 Eget kapital.

Kommentar

Vi bedömer att den omvärdering av tidigare inbetalda insatser om 51 mkr bör redovisas som en uppskrivning av kommunens innehav i Kommuninvest Ekonomisk förening vilket även kräver en upplysning i not om storleken på uppskrivningen. Däremot har omvärderingen redovisats över eget kapital vilket vi bedömer vara korrekt enligt KRL.

11.3.1 NLC Ferry

Kommunen äger 50% av företaget. Företaget äger färjan som trafikerar Umeå - Vasa. Kommunens ägande i NLC Ferry AB har tidigare skrivits ned med 5 mkr pga negativa resultat. Bolaget har dock under året vänt en initialt negativ prognos till ett positivt resultat för 2015.

Kommentar

Tidigare har extern värdering av färjan efterfrågats på grund av det befarade nedskrivningsbehovet, detta har ej genomförts. En intern bedömning av färjans värde och livslängd visar att bolagets egna förväntade operativa livslängd på färjan är relativt kort, ca 5 år. Detta sätter frågetecken på intjäningsförmågan och värderingen av ägandet i bolaget. Därmed gör vi bedömningen att

värderingen på andelarna och den fordran som uppstått till bolaget är förknippad med viss osäkerhet.

11.4 Eget kapital

Det bokförda egna kapitalet uppgår till 3 678 mkr (f å år 3 677 mkr). Nettoförändringen av eget kapital består av justering retroaktiv komponentavskrivning, -52 mkr, återföring av pensionsavsättning, 44 mkr, samt omvärdering av andelar i Kommuninvest ekonomisk förening, 51 mkr.

Kommentar

Vi noterar att den, i tidigare rapporter, noterade pensionsavsättningen har återförts enligt gällande rekommendation.

12. Ställda panter och ansvarsförbindelser

Ingående poster är främst pensionsförpliktelser och borgensförbindelser. Pensionsförpliktelser som inte redovisats som skuld eller avsättning uppgår till 2 522 (2 627) mkr inklusive löneskatten. Pensionsskulden som ansvarsförbindelse, inkl löneskatt, har minskat med 105 mkr. Minskningen beror på att utbetalning av pensioner är högre än årets uppräknings av pensionsskulden.

Övriga ansvarsförbindelser avser främst borgensförbindelser.

13. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar ett negativt kassaflöde på -3 mkr (+1 mkr). Ett kassaflöde från den löpande verksamheten på +415 mkr används för nettoinvesteringar, -657 mkr samt förändring av finansieringen med -239 mkr. Likvida medel uppgår vid årets slut till 1 mkr.

14. Sammanställd redovisning

I den kommunala redovisningslagens 8 kap stadgas om sammanställd redovisning, dels i form av gemensam förvaltningsberättelse (1 §) och dels i form av sammanställda resultat- och balansräkningar (2§). Syftet är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Som koncernföretag anses bolag där Umeå Kommun innehar en röstandel om minst 50 %.

Kommunkoncernen redovisar för 2014 ett resultat på +178 mkr efter skatt (fg år +201 mkr). Årsredovisningen innehåller redogörelser för dotterbolagens resultat, väsentliga händelser samt måluppfyllelse för 2015.

Kommentar

I den sammanställda redovisningen ingår förutom Umeå kommun även Umeå Folkets Husförening samt Umeå Kommunföretag AB (koncern inklusive dotterbolag). Vi vill upplysa om att vi ej har granskat de redovisningar som ligger till grund för den sammanställda redovisningen för Umeå Folkets Husförening och Umeå Kommunföretag AB, dessa har granskats av respektive revisor.

Umeå som ovan
KPMG AB

Per Skalk
Kommunal revisor

Nicklas Hermansson
Auktoriserad revisor